

Sławomir Łotysz

FABRYKA Z DARÓW

Penicylina za żelazną kurtyną 1945-1954

Warszawa 2020

Praca powstała w ramach grantu badawczego
Narodowego Centrum Nauki nr 2014/13/B/HS3/04951

© Copyright by Sławomir Łotysz and Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2020
© Copyright by Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2020

Recenzje

dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN
dr hab. Krzysztof Kosiński, prof. PAN

Projekt okładki:

Sławomir Łotysz

Fotografia na I stronie okładki:

Hala fermentorów w jugosławańskiej fabryce penicyliny w trakcie modernizacji przeprowadzonej z funduszu UNICEF w 1953 roku. Na zdjęciu Gavra Tamburašev (z lewej, tyłem) w rozmowie z Bernardem Leibowitzem, ekspertem United Nations Technical Assistance Administration. Zemun, Jugosławia, grudzień 1953 r. Zdjęcie za uprzejmą zgodą UN Photo/GG.

Fotografia na IV stronie okładki:

Magdalena Zdrodowska

Wszelkie prawa zastrzeżone. Każda reprodukcja lub adaptacja całości bądź części niniejszej publikacji, niezależnie od zastosowanej techniki reprodukcji (drukarskiej, fotograficznej, komputerowej i in.) wymaga pisemnej zgody Autora i Wydawcy.

Wydawca:

Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR
www.aspra.pl; e-mail: oficyna@aspra.pl
Unikatowy Identyfikator Wydawnictwa 44900

ISBN 978-83-8209-008-6

Spis treści

Podziękowania	7
Wstęp	11

Rozdział 1

PIONIERZY I NAŚLADOWCY.....	21
Brytyjsko-amerykański sukces	22
Rewolucja w lecznictwie wojskowym	28
Podwójne doświadczenie Polaków	34
Mykoina – penicylina po czesku.....	43

Rozdział 2

DYPLOMACJA ZDROWIA.....	51
Jak odmówić sojusznikowi?.....	52
Zwycięzcy i zwyciężeni	57
Dostawy awaryjne dobre tylko na początek	62
Strategiczny niedostatek.....	69

Rozdział 3

„ABY MOGLI POMAGAĆ SOBIE SAMI”	75
Czechosłowacy wiedzą czego chcą	76
Dwie fabryki dla Polaków?	83
Fatalny brak zdecydowania Jugosłowian	89
Dostawy pod presją czasu	99

Rozdział 4

WIEDZA JAKO POMOC	107
Stypendyści na szkoleniu	108
Narada ekspertów	118
Początki polskiej biomedycyny	128

Rozdział 5

TRZY FABRYKI	133
Roztoky koło Pragi	134
Tarchomin koło Warszawy	145
Zemun koło Belgradu	159

Rozdział 6

POMOC ZAKŁADNIKIEM POLITYKI	167
Świat u progu zimnej wojny	168
Eksport pod kontrolą	170
Niedokończony program	176
Eksperci na pomoc	185
Wyjątkowa maszyna	188
WHO w kryzysie	195

Rozdział 7

CZERWONA PENICYLINA	205
Trudy adaptacji	206
Fałszerze, złodzieje, towarzysze	209
Koniec „cudownego leku”	214

ZAKOŃCZENIE	219
-----------------------	-----

English summary	221
Wykaz skrótów	225
Bibliografia	227
Indeks osobowy	247